

NACIONALINĖ TEISMŲ ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga, L. Sapiegos g. 15, LT-10312 Vilnius, tel. (8 5) 268 5186, faks. (8 5) 268 5187, el. p. info@teismai.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188724424

Teisėjų tarybai

2021-04-23 Nr. 4R-593-(1.14)

DĖL DARBO KRŪVIO KOEFICIENTO BYLOMS, NAGRINĖJAMOMS PAGAL LIETUVOS RESPUBLIKOS UŽSIENIEČIŲ TEISINĖS PADĖTIES ĮSTATYMĄ

Teisėjų taryboje ir Nacionalinėje teismų administracijoje (toliau – Administracija) gautas Vilniaus regiono apylinkės teismo (toliau – Teismas) raštas, kuriuo prašoma Teisėjų tarybos pakeisti bylą, nagrinėjamą pagal Užsieniečių teisinės padėties įstatymą (toliau – UTPĮ bylos), sudėtingumo koeficientą, nustatytą Darbo krūvio skaičiavimo teismuose aprašo, patvirtinto Teisėjų tarybos 2015 m. gegužės 29 d. nutarimu Nr. 13P-79-(7.1.2) (toliau – Aprašas), priede.

Teismas nurodo, kad šiuo metu UTPĮ bylos registruojamos kaip administracinių nusižengimų bylos vykdymo procese (A20), kurių sudėtingumo koeficientas – 0,1. Teismo nuomone, 0,1 koeficientas nėra teisingas ir adekvatus, nes UTPĮ bylą nagrinėjimas reikalauja nemenkų organizacinių resursų, didelių teisėjo ir teismo personalo laiko sąnaudų, kas turi tiesioginę įtaką bendram teisėjo darbo krūviui. Teismas siūlo alternatyvius sprendimus:

1) UTPĮ bylas registruoti kaip administracines bylas ir joms taikyti bylos sudėtingumo koeficientą – 1; *arba*

2) papildyti Bylų numeravimo taisyklių priedą, numatant atskirą eilutę „bylos pagal Lietuvos Respublikos įstatymą dėl užsieniečių teisinės padėties apylinkių teismuose registruojama žymint indeksu UTP“. Taip pat papildyti Darbo krūvio teismuose skaičiavimo tvarkos aprašo priedą, papildant „46“ punktu, numatant „Bylos pagal Lietuvos Respublikos įstatymą dėl užsieniečių teisinės padėties apylinkių teismuose (UTP)“ ir nustatant joms sudėtingumo koeficientą – 0,5.

Teismo raštas buvo perduotas svarstyti Teisėjų tarybos Teismų administravimo komitetui (toliau – Komitetas). Administracija pateikė Komitetui šią aktualią informaciją ir siūlymus dėl galimų sprendimų.

Dėl UTPĮ bylų registravimo (žymėjimo) LITEKO

Pagal nusistovėjusią praktiką, UTPĮ bylos LITEKO registruojamos (žymimos) kaip bylų kategorija *administracinių nusižengimų bylos vykdymo procese (A20)*. Aprašo priedo 25 punkte administracinių nusižengimų (toliau – AN) byloms vykdymo procese (A20) nustatytas sudėtingumo koeficientas – 0,1. Taigi, pagal teisinį reguliavimą ir UTPĮ byloms taikytinas koeficientas – 0,1.

Administracija, patikrinusi LITEKO duomenis, nustatė, kad AN byloms vykdymo procese (A20) nuo 2016 metų faktiškai yra priskiriamas didesnis koeficientas, nei nustatyta Apraše: vietoje „0,1“ yra priskirtas ir skaičiuojamas koeficientas „0,5“, kuris analogiškas AN bylų koeficientui (Aprašo priedo 24 punktas).

Šis teisinis ir faktinis neatitikimas, įvertinus tai, kad visais atvejais teismuose yra taikomas vienodas koeficientas – 0,5, esminės reikšmės teismų darbo krūvio rodikliams neturi. Išnagrinėtos AN bylos vykdymo procese tarp apylinkių teismų pasiskirsčiusios beveik tolygiai, šių bylų skaičius lyginant su kitų tipų bylomis nėra didelis. Pvz., 2020 m. buvo išnagrinėta iš viso 3891 AN byla vykdymo procese, o tai sudaro apie 1,5 proc. visų apylinkių teismuose išnagrinėtų bylų, IT dokumentų ir prašymų vykdymo procese. Atlikus atsiktinę tvarka parinkto teisėjo, kuris nagrinėjo

AN bylas vykdyimo procese, darbo krūvio paskaičiavimą su skirtingais sudėtingumo koeficientais (0,5 ir 0,1) už du ataskaitinius mėnesius, skirtumas yra 1,75 etaloninės bylos arba 3 %:

	Bylų sk.	Koef.	sausis		
			Etal.	Bylos Darbo dienos	
ATP/AN byla	57	0,5	28,5		
Skundas dėl ATP/AN	1	1	1		
ATP vykdymo procese	4	0,5	2		
BB dėl baudžiamojo įsakymo išd	7	0,6	4,2		Darbo krūvis
BB pagal bendrąsias	5	2,5	12,5		
BB vykdyimo procese	6	0,3	1,8		
BB E1	1	1,5	1,5		
			0		
			0		
			0		
				Kai ATP/AN vykd. procese koef. 0,5	Kai ATP/AN vykd. procese koef. 0,1
Iš viso	81		51,5	19	56,47 54,71

	Bylų sk.	Koef.	vasaris		
			Etal.	Bylos Darbo dienos	
ATP/AN byla	47	0,5	23,5		
ATP/AN vykdymo procese	4	0,5	2		
Skundas dėl ATP	2	1	2		
BB pagreitinimo proceso tavrka	2	1	2		Darbo krūvis
BB dėl baudžiamojo įsakymo išd	4	0,6	2,4		
BB pagal bendrąsias	4	2,5	10		
BB privataus kaltinimo	1	1	1		
BB vykdyimo procese	10	0,3	3		
Iš viso	76		46,5	19	50,99 49,23

Taigi, vertinant koeficientų, nustatytų pagal teisinę ir pagal faktinę situaciją, teisėjo darbo krūvio rodiklius, matyti, kad jie skiriasi nežymiai, o skaičiuojant bendrą teismo darbo krūvio rodiklį, skirtumas dar mažesnis, atsižvelgiant į itin mažą šių bylų dalį visų teismo išnagrinėtų bylų atžvilgiu.

Dėl Teismo pasiūlymų įgyvendinimo

Dėl UTPĮ bylų registravimo administracinėmis bylomis

UTPĮ 116 straipsnyje yra numatyta, kad teisėsaugos institucijos teikimą sulaikyti užsienietį ilgiau negu 48 valandoms arba skirti jam alternatyvią sulaikymui priemonę nagrinėja apylinkių teismai Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ABTĮ) ir UTPĮ nustatyta tvarka. Tuo tarpu ABTĮ numatyta, kad šio įstatymo nustatyta tvarka nagrinėjamos administracinės bylos *administraciniuose teismuose*. Administracinės bylos yra bylos dėl ginčų, kylančių iš administracinių teisinių santykių – įstatymais ir kitais norminiais teisės aktais reglamentuotų visuomeninių santykių, atsirandančių atliekant viešąjį administravimą (ABTĮ 1 straipsnio 1 dalis, 2 straipsnio 16 dalis). Taigi, nors tam tikro tipo bylos apylinkių teismuose nagrinėjamos vadovaujantis ABTĮ, tačiau, manytina, kad jos negali būti priskiriamos administracinėms byloms ir atitinkamai žymimos LITEKO. Atsižvelgiant į tai, manytina, kad apylinkių teismų nagrinėjamos bylos dėl užsieniečių sulaikymo LITEKO neturėtų būti tvarkomos kaip administracinės bylos.

Dėl atskiros UTPĮ bylų kategorijos sukūrimo ir įdiegimo LITEKO

Sprendžiant dėl šios Teismo pasiūlytos alternatyvos, siūlytina įvertinti tai, kad bylų sudėtingumo koeficientų atnaujinimo klausimai bus sprendžiami sistemiskai, įgyvendinant Teisėjų tarybos 2021-2024 metų strateginės krypties „Teismų veiklos efektyvumo didinimas“ priemones, patvirtintas Teisėjų tarybos 2021 m. vasario 26 d. nutarimu:

Priemonė	Siekimas rezultatas terminui	Pagrindinis Teisėjų tarybos komitetas	Terminas
Tobulinti teisėjų darbo krūvio apskaičiavimo tvarką, ieškoti krūvio išlyginimo priemonių, siekiant darbo krūvio vienodinimo ir sąlygų didinti teisingumo vykdymo kokybę	Teisėjų tarybos nutarimu patvirtinta darbo krūvio apskaičiavimo tvarka	Teismų administravimo komitetas	2022 m. kovo 1 d.
Tobulinti bylų sudėtingumo vertinimo tvarką	Teisėjų tarybos nutarimu patvirtinta bylų sudėtingumo vertinimo tvarka	Teismų administravimo komitetas	2022 m. kovo 1 d.

Taigi, Teismo keliama problematika dėl UTP bylų sudėtingumo galėtų būti sistemiškai sprendžiama įgyvendinant minėtas bendrąsias priemones. Atsižvelgiant į pakankamai trumpą Teisėjų tarybos nustatytą priemonių įgyvendinimo terminą – 2022 m. kovo 1 d., manytina, kad nėra tikslinga šiuo metu inicijuoti teisės aktų ir LITEKO pakeitimus dėl atskiros UTPI bylų kategorijos sukūrimo. Be to, naujos UTPI bylų kategorijos išskyrimas iš AN bylų vykdymo procese turėtų įtakos teismų statistikos stabilumui, galimybei palyginti duomenis su praėjusiais ataskaitiniais metais (pvz. vertinant duomenis pažymoje apie teisėjo darbą). Teismo nurodyti argumentai dėl poreikio nustatyti šioms specifinėms byloms kitokį koeficientą nei AN byloms vykdymo procese, galėtų būti įvertinti peržiūrint visų bylų koeficientus kompleksiskai, įgyvendinant minėtas Teisėjų tarybos patvirtintas priemones.

Atsižvelgiant į tai, Administracija Komitetui siūlė:

1) pateikti išaiškinimą Teismui, kad UTPI bylos negali būti tvarkomos kaip administracinės bylos ir jos turi būti toliau registruojamos kaip AN bylos vykdymo procese (A20).

2) neinicijuoti teisės aktų ir LITEKO pakeitimų, susijusių su atskiros UTPI bylų kategorijos sukūrimu ir įdiegimu LITEKO, o UTPI bylų sudėtingumą peržiūrėti kompleksiskai įgyvendinant Teisėjų tarybos 2021-2024 metų strateginės krypties „Teismų veiklos efektyvumo didinimas“ priemones, patvirtintas Teisėjų tarybos 2021 m. vasario 26 d. nutarimu.

3) pereinamuoju laikotarpiu, siekiant statistinių rodiklių stabilumo, palikti LITEKO galioti esamą faktiškai priskirtą AN bylų vykdymo procese sudėtingumo koeficientą – 0,5, iki bus sukurta ir patvirtinta nauja bylų sudėtingumo vertinimo tvarka pagal Teisėjų tarybos strateginių kryptių įgyvendinimo priemones.

Dėl svarstymo Komitete eigos

Poziciją pateikė 7 Komiteto nariai: 5 nariai pritarė aukščiau pateiktiems Administracijos siūlymams, 2 nariai – nepritarė.

Nepritarusių Komiteto narių nuomone, UTPI bylos savo pobūdžiu (turiniu, organizavimo tvarka, tiek asmenims taikomais apribojimais) artimesnės ikiteisminio tyrimo metu skiriamoms kardomosioms priemonėms, todėl siūlytina pateikti išaiškinimą Teismui, jog visi UTPI teikimai turi būti registruojami kaip ikiteisminio tyrimo dokumentai. Byloms pagal IT dokumentus nustatytas sudėtingumo koeficientas – 0,3. Šis išaiškinimas būtų laikino pobūdžio, iki bus tinkamai reglamentuotas šios rūšies bylų registravimas, nagrinėjimas ir apskaita.

Administracija papildomai atkreipė dėmesį į šiuos UTPI bylų žymėjimo ikiteisminio tyrimo bylomis aspektus:

1) Jei UTPI bylos būtų pradėtos registruoti LITEKO kaip IT bylos Vilniaus regiono apylinkės teismo keliamos problematikos dėl sudėtingumo koeficiento, kuris tik *de jure* yra mažesnis, neišspręstų, jei tuo pačiu nebūtų pakeistas LITEKO priskirtas sudėtingumo koeficientas visoms AN vykdymo procese (A20) byloms. Kaip minėta, UTPI bylos LITEKO žymimos kaip AN vykdymo procese bylos, kurioms LITEKO nuo 2016 metų yra faktiškai priskiriamas ne 0,1 koeficientas (toks nustatytas Apraše), o 0,5. Taigi, siekiant UTPI byloms suteikti didesnę nei AN vykdymo procese bylų sudėtingumo koeficientą, visų pirma, reiktų AN vykdymo procese (A20) byloms LITEKO priskirti koeficientą – 0,1. Ir nors toks koeficiento pakeitimas LITEKO esminės reikšmės darbo krūvio rodikliams neturėtų, apylinkių teismų darbo krūvio rodikliai nežymiai sumažėtų.

2) Pagal UTPI 117 straipsnio nuostatas, užsienietis apylinkės teismo sprendimą sulaikyti jį arba pratęsti jo sulaikymo terminą, arba taikyti jam alternatyvią sulaikymui priemonę turi teisę apskųsti Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui. Pažymėtina, kad tokius skundus registruojant LITEKO teisminis proceso numeris formuojamas su pirmuoju dėmeniu „4“, kuris yra skirtas administracinių nusižengimų bylų teisenai. Taigi kreipimusi į apylinkės teismą, kai jie nėra susiję su ikiteisminiu tyrimu, žymėjimas ikiteisminio tyrimo modulyje (skirtame baudžiamajai teisenai) lemtų teisinį ir faktinį nenuoseklumą. Papildomai pastebėtina, kad kai ikiteisminis tyrimas asmens atžvilgiu nėra pradėtas, minėtas žymėjimo būdas, manytina, yra ydingas ne tik teisine prasme, tačiau galimai gali sukelti nepagrįstus padarinius: asmens atžvilgiu esantis ikiteisminio tyrimo dokumentas suponuoja, kad yra svarstoma dėl asmens baudžiamojo persekiojimo, pradėtas ikiteisminis tyrimas (nors neatitinka faktinės ir teisinės situacijos, jei yra nagrinėjami teikimai, kurių negalima priskirti prie baudžiamojo proceso), be to, informacinėse sistemose išlieka įrašai, nurodantys, kad asmens atžvilgiu teisme buvo nagrinėjama byla ikiteisminio tyrimo dokumento pagrindu.

Atsižvelgiant į nuomones pateikusių Komiteto narių pozicijas, Teisėjų tarybos nutarimo projektu (pridedamas) siūloma:

1) Neinicijuoti šiuo metu teisės aktų ir LITEKO pakeitimų, susijusių su atskiros bylų, nagrinėjamų pagal Lietuvos Respublikos užsieniečių teisinės padėties įstatymą (toliau – UTPI bylos), kategorijos sukūrimu ir įdiegimu LITEKO.

2) Dėl UTPI bylų sudėtingumo koeficiento padidinimo spręsti kompleksiskai, įgyvendinant Teisėjų tarybos 2021-2024 metų strateginės krypties „Teismų veiklos efektyvumo didinimas“ priemones, patvirtintas Teisėjų tarybos 2021 m. vasario 26 d. nutarimu.

3) Siekiant vienodos UTPI bylų registravimo LITEKO praktikos, pateikti išaiškinimą apylinkių teismams, kad tais atvejais, kai yra UTPI nustatyti užsieniečio sulaikymo pagrindai *ir yra atliekamas ikiteisminis tyrimas dėl užsieniečio padarytos veikos* (pvz., Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 291 straipsnyje „Neteisėtas valstybės sienos perėjimas“ numatytos veikos), atsižvelgiant į tai, kad toks užsieniečio sulaikymas glaudžiai susijęs su atliekamu ikiteisminiu tyrimu, bylas pagal institucijų teikimus dėl užsieniečių sulaikymo tvarkyti kaip ikiteisminio tyrimo dokumentus (dokumento rūšis – „Pareiškimas dėl sulaikymo arba alternatyvios sulaikymui priemonės skyrimo užsieniečiui“). *Kitais atvejais, kai aptariamų bylų pagal teisinių santykių, kurie nagrinėjami institucijos teikimu, prigimtį, negalima priskirti prie baudžiamojo proceso, rekomenduotina juos tvarkyti užvedant kaip administracinių nusižengimų bylas vykdymo procese (A20).*

Teikiame šiuos klausimus svarstyti Teisėjų tarybos posėdyje bei pridedame susijusią medžiagą.

PRIDEDAMA:

1. Teismo 2021-03-03 raštas su priedais, 34 lapai.
2. Teisėjų tarybos protokolinio nutarimo projektas, 1 lapas.

Direktorė

Natalija Kaminskienė

TEISĖJŲ TARYBA

Protokolinis nutarimas

2021 m. balandžio d. Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 120 straipsnio 17 punktu, išnagrinėjusi Vilniaus regiono apylinkės teismo (toliau – Teismas) 2021 m. kovo 3 d. raštą Nr. SDR-85 (1.19-1) „Dėl darbo krūvio skaičiavimo“,

Teisėjų taryba **n u t a r i a**:

1. Neinicijuoti teisės aktų ir Lietuvos teismų informacinės sistemos (toliau – LITEKO) pakeitimų, susijusių su atskiros bylų, nagrinėjamų pagal Lietuvos Respublikos užsieniečių teisinės padėties įstatymą (toliau – UTPI bylos), kategorijos sukūrimu ir įdiegimu LITEKO.

2. Dėl UTPI bylų sudėtingumo koeficiento padidinimo spręsti kompleksiskai, įgyvendinant Teisėjų tarybos 2021-2024 metų strateginės krypties „Teismų veiklos efektyvumo didinimas“ priemones, patvirtintas Teisėjų tarybos 2021 m. vasario 26 d. nutarimu.

3. Siekiant vienodos UTPI bylų registravimo LITEKO praktikos, pateikti išaiškinimą apylinkių teismams, kad tais atvejais, kai yra Užsieniečių teisinės padėties įstatyme nustatyti užsieniečio sulaikymo pagrindai ir yra atliekamas ikiteisminis tyrimas dėl užsieniečio padarytos veikos (pvz., Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 291 straipsnyje „Neteisėtas valstybės sienos perėjimas“ numatytos veikos), atsižvelgiant į tai, kad toks užsieniečio sulaikymas glaudžiai susijęs su atliekamu ikiteisminiu tyrimu, bylas pagal institucijų teikimus dėl užsieniečių sulaikymo tvarkyti kaip ikiteisminio tyrimo dokumentus (dokumento rūšis – „Pareiškimas dėl sulaikymo arba alternatyvios sulaikymui priemonės skyrimo užsieniečiui“). Kitais atvejais, kai aptariamų bylų pagal teisinių santykių, kurie nagrinėjami institucijos teikimu, prigimtį, negalima priskirti prie baudžiamojo proceso, rekomenduotina juos tvarkyti užvedant kaip administracinių nusižengimų bylas vykdymo procese (A20).

Pirmininkas